

[illegible]

на језику разумљивом дјеци

Сваки дан мора да буде Дан права дјетета

20. новембра 1989. године Генерална скупштина Уједињених нација усвојила је Конвенцију о правима дјетета. Тај дан проглашен је Међународним даном дјетета.

Да бисмо те упознали са Конвенцијом, то јест са твојим правима до пунољетства, штампали смо ову брошуру на језику који ти разумијеш.

Ова брошура ће ти помоћи да штитиш свој идентитет, здравље, породицу, језик, вјеру, нацију. Помоћиће ти да тражиш боље образовање, осмишљенију игру, изражавање свог мишљења, заштиту од сваке врсте злостављања, занемаривања, употребе дрога...

Врло је важно да знаш да су сва права једнако важна и да ти она припадају само зато што си дијете. Важно је да знаш и да сва права под истим условима има свако дијете.

Родитељи, наставници, све институције и сви одрасли дужни су, у твој најбољем интересу, стално радити како би ти омогућили да одрасташ у средини гдје ће се твој глас чути, гдје ће се твоја права остваривати и гдје ћеш бити сигуран и заштићен.

Ти треба да знаш која права имаш, треба да знаш како ћеш их остварити и како заштитити.

Разговарај о томе са својим родитељима, наставницима, обрати се институцијама које су дужне да ти пруже заштиту.

Омбудсман за дјецу је увијек ту да ти помогне да оствариш права која Конвенција теби гарантује.

Поздрав,

Омбудсман за дјецу
мр Нада Граховац

1) Дефиниција дјетета

Дијете је свако лице млађе од 18 година.

2) Иста права за све

Свако дијете има сва права гарантована Конвенцијом, без обзира гдје живи, чиме му се родитељи баве, којим језиком говори, које је вјере, да ли је дјечак или дјевојчица, да ли је богато или сиромашно или има неку сметњу у развоју.

3) Најбољи интерес дјетета

Све што одрасли раде, а тиче се тебе, морају радити на начин да то буде најбоље за тебе.

4) Остваривање права

Одрасли морају учинити све како би ти могао да остварујеш своја права и да слободно растеш и развијаш се.

5) Права и обавезе родитеља

Твоја породица има и обавезу и одговорност да ти помогне да научиш остваривати своја права, али и обавезу да осигура заштиту твојих права.

6) Право на живот

Имаш право на живот. Опстанак и развој ти морају бити обезбијеђени.

7)Име и држављанство

Имаш право на име од рођења и право на држављанство.

8)Идентитет

Имаш право на идентитет.То укључује право на име,држављанство и породичне везе. Нико ти то не смије одузети.

9)Живот у породици

Имаш право живјети са својим родитељима/родитељем, осим ако то није најбоље за тебе. Ако си одвојен од једног или оба родитеља имаш право на контакте са њима.

10)Спајање породице

Имаш право живјети са својим родитељима у истој земљи.Ако сте раздвојени (не живите у истој земљи), имаш право да са њима одржаваш контакте и да тражиш да живите заједно.

11)Заштита од незаконитог одвођења

Имаш право на заштиту од незаконитог одвођења из твоје земље, ма ко то чинио.

12)Изражавање мишљења

Имаш право изразити своје мишљење о свему што те се тиче, а одрасли треба да те саслушају и твоје мишљење размотре.

13)Слобода изражавања

Имаш право слободно изразити своје мишљење,тражити,примати и размјењивати информације и идеје на начин да не повриједиш друге људе.

14)Слобода мисли, савјести и вјероисповијести

Имаш право на слободу мисли, савјести и вјероисповијести, а твоји родитељи треба да ти у томе помогну.

15)Слобода удруживања

Имаш право да сам бираш своје пријатеље и да слободно организујете удружења, али не на штету других.

16)Заштита приватности

Имаш право на приватност,а то значи заштиту од мијешања других у твоје приватне ствари, породицу и твој дом.

17)Приступ информацијама

Имаш право да сазнаш информације које су важне за твоје здраво одрастање. Одрасли треба да ти помогну да разумијеш информације које те занимају и да те заштите од оних које би могле да те повриједе.

18) Одговорност родитеља

Оба родитеља имају одговорност за твоје здраво одрастање и твоје васпитање.

19) Заштита од занемаривања и злостављања

Имаш право на заштиту од малтретирања, наношења боли и лошег понашања према теби од стране било кога.

20) Заштита дјеце без родитељског старања

Имаш право на посебну заштиту и помоћ ако не можеш живјети са својим родитељима. Треба да ти буду осигурани услови живота у којима ћеш моћи наставити развијати своју културу.

21) Усвојење

Имаш право на заштиту и помоћ ако си усвојен или живиш у хранитељској породици.

22) Дјеца избјеглица

Ако си дијете избјеглица имаш право на посебну заштиту и сва права из ове Конвенције.

23) Дјеца са сметњама у развоју

Ако имаш неку сметњу у развоју, имаш право на посебну његу, образовање и оспособљавање и сва права из ове Конвенције.

24) Заштита здравља

Имаш право на најбољу могућу здравствену заштиту коју ти друштво може пружити.

25) Провјера животних услова

Ако живиш негдје другдје, далеко од куће, у хранитељској породици или у некој установи, имаш право да неко редовно прегледа услове у којима живиш како би се увјерили да су они најбољи за тебе.

26) Социјална заштита

Имаш право на социјалну заштиту и социјално осигурање.

27) Услови живота

Имаш право на услове живота који ће ти омогућити задовољење основних потреба које су веома важне за твој развој-храна, одјећа, сигурно мјесто за живот.

28) Образовање

Имаш право на квалитетно образовање, бесплатно основно образовање и приступ вишем образовању у складу са твојим способностима.

29) Циљеви образовања

Твоје образовање ће ти помоћи у коришћењу и развијању твојих способности, припремиће те за активан живот у слободном друштву и научити те да поштујеш родитеље, друге и другачије људе и културе.

30) Дијете припадник мањине

Имаш право да говориш својим језиком, да исповиједаш своју вјеру и да се развијаш у својој култури.

31) Слободно вријеме

Имаш право на игру, одмор и слободно вријеме.

32) Дјечији рад

Имаш право на заштиту од рада који угрожава твоје здравље, образовање и развој. Ако радиш имаш право на посебну заштиту и плату.

33) Заштита од штетних супстанци

Имаш право на заштиту од употребе дрога и заштиту од учествовања у производњи и трговини дрогама и другим штетним супстанцама.

34) Заштита од сексуалног злостављања

Имаш право на заштиту од сексуалног злостављања и искоришћавања, ко год ти то покуша урадити.

35) Отмица и трговина дјецом

Имаш право на заштиту од отмице, продаје и трговине. Нико нема право да то уради.

36) Други облици искоришћавања

Имаш право на заштиту од било које врсте искоришћавања.

37) Одузимање слободе

Никоме није дозвољено да те излаже мучењу и кажњавању на окрутан, нехуман и понижавајући начин.

38) Оружани сукоби

Имаш право на заштиту од рата и живот у миру. Ако си млађи од 15 година нико те не може приморати да идеш у војску или учествујеш у рату.

39) Опоравак

Имаш право на помоћ и заштиту ако си био занемарен, искоришћаван, злостављан или жртва оружаних сукоба.

40) Малољетничко правосуђе

Имаш право на правну и другу помоћ и праведно поступање у судском поступку

41) Поштовање највиших стандарда

Ако закони твоје земље боље штите твоја права него чланови у овој Конвенцији, ти закони треба да се примјењују.

42) Упознавање с Конвенцијом

Имаш право знати своја права. Одрасли треба да знају ова права и треба да ти помогну да их и ти научиш.

43-54) Остали чланови Конвенције

Ови чланови Конвенције објашњавају како ће државе и међународне организације радити како би осигурале твоја права и твоју заштиту.

Надам се да ти је ова брошура помогла да упознаш своја права. Ако мислиш да су нека твоја права повријеђена, угрожена или се о њима мало зна,

РАЗГОВАРАЈ О ЊИМА:

-Са својом породицом

-У свом разреду

-Са својим пријатељима

-Са особом којој вјерујеш

-Са службеном особом

Ако мислиш да и даље имаш проблем у остваривању неког од својих права и да ти разговор који си обавио није помогао, јави се Омбудсману за дјецу Републике Српске!

ПИШИ:

Омбудсман за дјецу РС
Бана Милосављевића 8
78 000 Бања Лука
Република Српска

ТЕЛЕФОНИРАЈ:

(+387 51) 222-420, 221-990

ПОШАЉИ ФАКС:

(+387 51) 213-332

НАПИШИ e-mail:

info@djeca.rs.ba

На веб страници Омбудсмана за дјецу РС: www.djeca.rs.ba можеш добити додатне информације о Институцији, али и научити нешто о својим правима и учествовати у нашим анкетама. Ако имаш неку идеју или приједлог шта бисмо заједно могли да радимо, слободно се јави.